
Til: Laura Brogaard Poulsen (lbpo@sm.dk), Fælles funktioner (sm@sm.dk)
Cc: Lone Rasmussen (Lone.Rasmussen@skanderborg.dk), Lone Bahnsen Rodt (Lone.Bahnsen.Rodt@skanderborg.dk),
Susanne Nygaard Mortensen (Susanne.Nygaard@skanderborg.dk), Lis Kaastrup (Lis.Kaastrup@skanderborg.dk)
Fra: dpg@sim.dk (dpg@sim.dk)
Titel: Kommentering på redegørelse fra Skanderborg kommune
Sendt: 23-02-2018 17:41:12

Til Børne- og Socialministeriet

Skanderborg kommune ønsker med vedhæftede brev og bilag at kommentere indsendt redegørelse fra SocialtilsynMidt vedr. Landsbyen Sølund i Skanderborg kommune

Venlig hilsen

LONE RASMUSSEN

Direktør

Tlf. 2174 6711

lone.rasmussen@skanderborg.dk

Skanderborg Kommune

Skanderborg Fælled 1

8660 Skanderborg

Skanderborg.dk

Børne- og Socialministeriet, e-mail: sm@sm.dk
Kopi til: e-mail lbpo@sm.dk

Skanderborg Kommunes kommentering af redegørelse fra Socialtilsyn Midt omkring tilsyn på Landsbyen Sølund

Skanderborg Kommune har den 21. februar 2018 fået en kopi af den redegørelse, som Socialtilsyn Midt har sendt til Socialministeriet omkring tilsyn på Landsbyen Sølund i Skanderborg Kommune. Der er flere punkter i redegørelsen, hvor Skanderborg Kommune har en anden forståelse af forløbet. Det giver anledning til, at Skanderborg Kommune gerne vil kommentere Tilsynets redegørelse og bidrage med kommunens vinkler på forløbet.

Lederen af Landbyen Sølund har i vedlagte redegørelse for forløbet og kommenterede redegørelse fra Socialtilsyn Midt (bilag 1 og 2) gjort rede for Sølunds forståelse af forløbet.

Aktuelt er Skanderborg Kommune og Landbyen Sølunds ledelse i fuld gang med at efterleve de påbud, der er givet fra Socialtilsyn Midt.

Når vi sender og kommenterer forløbsredegørelsen fra Tilsynet, skal det alene ses som et forsøg på at illustrere de meget dilemmafyldte situationer, der kan opstå, når den pædagogiske og praktiske hverdag, kommunens omsorgsforpligtelse og de individuelle behov for en så vanskeligt stillet borgergruppe skal rummes indenfor de nuværende magtanvendelsesregler.

Skanderborg Kommune finder, at de indvendinger mod Tilsynets påbud og iagttagelser, som Tilsynet refererer til, er taget ud af konteksten. Forløbet og kommunikationen i forløbet har efter kommunens opfattelse været præget af, at Landsbyen Sølund har været kritisk overfor Tilsynets tilgang og forståelse for den meget komplekse borgergruppe, der bor på stedet. Tilsynet har ved tidligere godkendelser anerkendt den meget individuelle tilgang, der er på Sølund. Stedet har ikke ændret praksis eller lavet flere foranstaltninger siden sidste tilsyn. Derfor har Landsbyen Sølund gjort opmærksom på de dilemmaer, der opstår omkring denne borgergruppes behov og de fortolkninger omkring magtanvendelsesreglerne, som Tilsynet har anvendt ved seneste tilsyn. Det har også haft en optrappende effekt, at Tilsynets brug af ord som "frihedsberøvelse" og "indespærring" er brugt om de tiltag, der ud fra deres kendskab til borgernes behov er en nødvendig skærmning.

Dato
23. februar 2018
Sagsnr. 27.57.00-K09-1-18

Din reference

Jørgen Gaarde
Tlf.: 87947001

Telefontider

Man – ons: 10.00 – 13.00
Tor: 10.00 – 17.00
Fre: 10.00 – 13.00

Åbningstider

Man – ons: 10.00 – 13.00
Tor: 10.00 – 17.00
Fre: 10.00 – 13.00

Direktion
Borgmester
Skanderborg Fælled 1
8660 Skanderborg

www.skanderborg.dk

Skanderborg Kommune overvejer for nuværende, om der skal indsendes klage over Tilsynets afgørelse til Ankestyrelsen.

Disse forhold taget i betragtning hilser Skanderborg Kommune det velkomment, at der ses på de dilemmaer, der kan opstå mellem borgernes behov på disse meget specialiserede enheder og de generelle regler på magtanvendelsesområdet.

Skanderborg Kommune vil gerne invitere ministeren og Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg til at besøge Landsbyen Sølund for at se boenhederne og høre om den pædagogiske praksis på stedet.

Skanderborg Kommune vil tage kontakt til ministeriet for at få hjælp til at finde den bedst egnede dato for et besøg.

Venlig hilsen
På vegne af undertegnede

Jørgen Gaarde
Borgmester

Anders Laugesen
Udvalgsformand

Bilag 1

Landsbyen Sølunds redegørelse over handlingsforløb i forbindelse med anmeldt socialtilsyn i august – oktober 2017.

Sølund, 22.2.18

2017:

17. aug. – 21. sept. – erlægges 6 varslede tilsynsbesøg, som omfattede samtlige boenheder. Inden da indsendes et omfattende materiale/oplysninger om div. efterspurgt af tilsynet. Tilsynsbesøgene afsluttes med et møde med de to tilsynskonsulenter, som har ført tilsynene. Den mundtlige umiddelbare og overordnede tilbagemelding var yderst positiv.

9. oktober fremsender Landsbyen Sølund (LS) 4 redegørelser fra boenhed (BE) 4, 16, 20 + 44 til socialtilsynet på baggrund af tilsynets efterspørgsel herpå. Redegørelserne kan eftersendes ved behov.

12. oktober erlægges et opfølgingsbesøg på baggrund af usikkerhed omkring hvad man tidligere har set (3-4 steder/boenheder)

27. november modtager Landsbyen Sølund en tilsynsrapport og høringskrivelse fra socialtilsynet, hvor der angives høringsfrist d. 11. december. Rapporten indeholder 4 *opmærksomhedspunkter*, som LS anmodes om, at komme med en handlingsplan for:

- Socialtilsynet henstiller til, at borgerne sikres fri adgang til og fra Boenhederne gennem oplåste yderdøre i dag og nattetimer
- Socialtilsynet henstiller til, at sensor ved borger i BE 16 fjernes
- Socialtilsynet henstiller til, at borgere sikres fri adgang til egne badeværelser/toiletter gennem oplåste døre
- Socialtilsynet henstiller til, at tilbuddet sikrer, at tiltag for enkelte borgere eller enkelte borgeres adfærd, ikke bliver rammesættende for øvrige borgere.

Derudover indeholder rapporten i den indledende sammenfatning og vurdering af den samlede kvalitet i LS, følgende kritisable forhold (forhold der ikke skal laves handlingsplan for, men mulighed for hørings svar på):

- Socialtilsynet mener, at LS definerer en målgruppe, der til dels ligger ud over tilbuddets godkendelse (en godkendelse som tilsynet i øvrigt har givet i de to forgangne år)
- Socialtilsynet mener, at vi driver et antal pladser, som ikke stemmer overens med det godkendte antal pladser

Sammen med ovenstående inviteres LS til et dialogmøde med socialtilsynet inden høringsfristen.

5. december deltager 2 områdeledere, vicelandsbyleder og landsbyleder i dialogmøde med Socialtilsynet. Fokus for dialogmødet er dels 2 ovenstående kritisable forhold, dels ovennævnte 4 opmærksomhedspunkter, som der skal laves handlingsplan for.

Dialogmødet indledes med, at tilsynschefen bekendtgør, at socialtilsynet allerede nu påtænker at give os et skærpet tilsyn og en række påbud på baggrund af de 6 tilsynsbesøg og de 4 indsendte redegørelser. Primær årsag hertil, er tilsynets oplevelse af, at vi ikke har styr på regler om magtanvendelse.

Det er LS's opfattelse, at dialogmødet trods en del diskussion herom, efterlader uklarhed omkring *hvilke yderdøre* der reelt er tale om jfr. Opmærksomhedspunkter. Det er LS's opfattelse at man har fået at vide omkring terrassedøre i BE 16 under tilsynsbesøget; at *alle* dørhåndtag med låse skulle skiftes til dørhåndtag med vridere, fordi beboerne ikke selv kan håndtere at skulle anvende nøgler, og man får til dialogmødet at vide, at uanset om beboerne kan betjene sig af nøgler/vriderdørhåndtag, så skal disse etableres med argumentet: *så må I lære dem det*. Samtidig udtrykkes der åbning for, at blot hoveddøre/hovedindgangspartier er åbne, så må terrassedøre/visse terrassedøre og andre udgangsdøre godt være låste.

Det er ligeledes LS's opfattelse, at trods forklaring omkring tidligere godkendelser af akkurat samme målgruppe som nu (i godkendelsen står der at LS's målgruppe er udviklingshæmmede med en *typisk udviklingsalder på 0-6 år* – dette mener socialtilsynet nu er kritisabelt idet de er blevet præsenteret for beboersager, hvor beboeren står beskrevet med en udviklingsalder på visse områder på 11-12 år), udtrykker socialtilsynet fortsat kritik af dette og udtaler at man påtænker, at "udfordre os" på denne del.

Landsbyen Sølund består af en række forskellige boenheder, som rummer forskellige målgrupper, herunder også forskellige udviklingsaldrer.

Ligeledes problematiserer socialtilsynet igen divergensen i antal pladser i drift og godkendte antal pladser. Der er en forskel på 4, idet socialtilsynet i deres oprindelige re-godkendelse fra dec. 2014 har godkendt 5 og ikke 9 pladser i vores enkeltmandsprojekter i BE 20 på trods af, at de er blevet informeret om, via indsendte beboerlister, at der bor 9 beboere i BE 20. Dette er tidligere i forløbet, i tidsrummet mellem d. 12 oktober, hvor det sidste opfølgingsbesøg erlægges og den 27. november, hvor rapport og opmærksomhedspunkter fremsendes, redegjort for i mail til tilsynskonsulent, og hvor dokumentation for antal beboere oprindeligt fremsendt i 2014, genfremsendes på anmodning herom. På trods af, at LS på dialogmødet afgiver samme forklaring som tidligere fremsendt, og dermed søger at påvise, at vi siden før kommunalreformen har drevet 9 pladser i BE 20, og at tilsynet i øvrigt har godkendt indberetning af 9 pladser i Tilbudsportalen under sammen boenhed, udtrykker tilsynschefen den holdning, at bevisbyrden fortsat er vores og at tilsynets godkendelse af det indberettede i Tilbudsportalen ikke er ensbetydende med, at der er accept/godkendelse af samme (antal) pladser.

Høringsfrist aftales til at blive forlænget med én uge, den omfattende rapport og de mange punkter taget i betragtning.

Socialtilsynet laver et internt referat af dialogmødet, som LS kan få udleveret, hvis vi efterspørger det. Dette referat er ikke blevet efterspurgt af LS.

18. december fremsender LS handlingsplan for ovennævnte 4 opmærksomhedspunkter samt høringssvar på kritikpunkter, opmærksomhedspunkter og rapporten/dialogerne med tilsynet i sin helhed. Handlingsplanen og høringssvaret kan eftersendes ved behov. Ligeledes tilbagesendes rapporten, med angivelser af rettelser til en række faktuelle fejl.

Opsummerende for handlingsplan og høringssvar er,

- at vi tilkendegiver, at vi både allerede *har* efterlevet og rettet dele af vores praksis ind i forhold til de nævnte opmærksomhedspunkter, og at vi agter at komme i mål med at rette vores praksis ind så hurtigt som det er lade sig gøre (udskiftning af håndtag/låse)
- at vi modargumenter for de to kritikpunkter der er nævnt under den sammenfattende vurdering af tilbuddets kvalitet, som er:
  - o Socialtilsynet mener, at LS definerer en målgruppe, der til dels ligger ud over tilbuddets godkendelse (en godkendelse som tilsynet i øvrigt har givet i de to forgangne år)
  - o Socialtilsynet mener, at vi driver et antal pladser, som ikke stemmer overens med det godkendte antal pladser
- at vi indledningsvist og afslutningsvist forholder os kritisk/spørgende til tilsynets rolle og behandling af ovenstående generelt. LS udtrykker ligeledes en overordnet og generel holdning til, at det ikke synes klart og nemt, hvordan vi fremadrettet skal agere i skismaet mellem magtanvendelsesregler, omsorgspligt og efterlevelse af servicelovens formålsparagraffer på voksenområdet i forhold til at imødekomme særlige behov.

I forlængelse af indsendelse af ovennævnte handlingsplan orienteres pårørende primært i BE 4, 16 og 44 om de igangværende og kommende tiltag.

Henover jul og nytår diskuterer en række pårørende ovenstående kritisk på Facebook og en række medier/nyhedskanaler opfanger dette og henvender sig til de pårørende. Der starter og pågår løbende her fra en forholdsvis tæt og bred nyhedsdækning af ovenstående både i lokale og landsdækkende medier (aviser, radio, TV, nyhedshjemmesider).

2018:

15. januar fremsender lederen af LS i direkte forlængelse af et nyhedsindslag på landsdækkende TV2 nyheder aftenen før, en mail til socialminister Mai Mercado, socialordfører Carl Holst, Venstre og socialordfører Kirsten Normann, SF. Mailene er en reaktion og imødekommelse på ministerens og de to socialordføreres udtalelser i nyhedsindslaget om, at være indstillet på at se på en eventuel revidering af lovkomplekset rundt driften af tilbud a la LS – specielt med fokus på nye fortolkningsmuligheder i relation til magtanvendelsesreglerne når det gælder særlige borgergrupper. Mails kan eftersendes ved behov.

24. januar modtager LS en agterskrivelse med følgende påtænkte 4 påbud og skærpet tilsyn fra socialtilsynet:

- tilbuddets ledelse og medarbejdere skal gennemføre kompetenceudvikling i reglerne om magtanvendelse (frist for efterlevelse 26-4-18)
- tilbuddet skal redegøre for, hvordan kompetenceudviklingen vil blive implementeret i praksis (frist for efterlevelse 26-2-18)
- tilbuddet skal redegøre for, hvordan de vil sikre, at borgeres selvbestemmelsesret bliver overholdt (frist for efterlevelse 26-2-18)
- tilbuddet skal dokumentere, at alle borgere bor i boliger, er godkendt til beboelse og godkendt af socialtilsynet (frist for efterlevelse 26-2-18)

LS får frist til partshøring i relation til ovenstående frem til d. 7.2.18. LS inviteres i forlængelse heraf til endnu et dialogmøde.

1. februar deltager fagchef, landsbyleder og 2 områdeledere i dialogmøde med socialtilsynet. Referat heraf kan eftersendes ved behov.

7. februar fremsender LS nyt høringssvar inkl. handleplan på imødekommelse af ovennævnte 4 påtænkte påbud. Høringssvar inkl. handleplan kan eftersendes ved behov. Høringssvar og handleplan beskriver hvilke handlinger der allerede er foretaget og hvilke handlinger man er i gang med at foretage og justere i relation til seneste dialogmøde d. 1. februar. Høringssvaret indeholder ligeledes en generel oplevelse af og meningstilkendegivelse om det hidtidige forløb og de givne betingelser, der af LS generelt set ikke opleves udelt positive.

8. februar modtager LS kvittering via mail for modtagelse af høringssvar med anmodning om en uddybning af nedenstående passus i høringssvaret, idet Socialtilsynet vurderer, at det skaber uklarhed om, hvorvidt LS reelt har til hensigt, at sikre borgernes selvbestemmelsesret:

"På dialogmødet udtrykte Landsbyen Sølund også en oplevelse af, at socialtilsynet har et særligt individ rettighedsfokus i tilsynets problematisering af, at tiltag over for individer og individers adfærd ikke må få rammesættende indvirkning på medbeboere. Dette individ fokus synes ikke foreneligt med de pragmatiske løsninger, der indimellem skal til, for at flere individer kan bo sammen – ofte på begrænset plads. En meget dogmatisk efterlevelse af individrettigheder, kan i sidste ende blive underminerende for drift af botilbud til borgere med særlige udfordringer, som samtidig bygger på fællesskaber med ligesindede og imødekommelse af sociale behov og imødegåelse af ensomhedsproblematikker".

Ligeledes anmodes vi om nedenstående oplysninger på de oplyste 4 borgere i høringssvaret, som LS har vurderet, at der er behov for at regulere adgangen til vand hos:

- 1) Borgers navn/bo-enhed
- 2) Hvilken foranstaltning er der tale om?
- 3) I hvilken tidsrum anvendes foranstaltningen?
- 4) Hvad er formålet?
- 5) Har der været forsøgt med andre mindre indgribende metoder?
- 6) Hvordan (hvis muligt) arbejdes der pædagogisk for at undgå foranstaltningen? 7) Hvordan sikres det, at borger altid har adgang til vand og drikke?
- 8) Foreligger der tilladelse eller andet fra kommunen (medsend kopi)
- 9) Foreligger der lægefaglig vurdering i forhold til nødvendigheden af foranstaltningen (medsend kopi)
- 10) Andet relevant (fx at borger er blebruger og aldrig bruger toilettet)

Der sættes en svarfrist til d. 12.2.18.

9. februar modtager LS svarmail fra socialminister Mai Mercado med tak for tidligere fremsendt mail og en tilkendegivelse på, at ville tage de beskrevne forhold med i de videre betragtninger og i det videre arbejde med at revurdere magtanvendelsesreglerne.

12. februar fremsender LS ovennævnte 4 redegørelser samt en klar tilbagemelding om, at vi ikke har til hensigt at tilsidesætte den enkeltes selvbestemmelsesret, **og** at vi derfor ser en række fremtidige udfordringer med drift af botilbud, der i høj grad hviler på fællesskab/deling af arealer idet enkelt individers færden og handlemønstre – og deraf følgende restriktioner/interventioner – uundværligt til tider påvirker det fællesskab man er en del af (positivt såvel som negativt).

Samme dato (1 time og 15 min. senere) modtager LS afgørelse om følgende 2 påbud og skærpet tilsyn:

1. Tilbuddets ledelse og medarbejdere skal gennemføre kompetenceudvikling i reglerne om magtanvendelse
2. Tilbuddet skal dokumentere, at alle borgere bor i boliger, der er godkendt til beboelse og godkendt af socialtilsynet

Begrundelse for påbud 1 er med baggrund i de forhold som *var* og som det er socialtilsynets oplevelse/vurdering fortsat i en vis udstrækning fortsat *er (uden dog at præcisere dette nærmere)*, samt en oplevelse fra socialtilsynets side af, at LS i forløbet ikke har udvist tilstrækkelig kendskab til magtanvendelsesreglerne og at LS's ledelse har udtrykt ovennævnte betragtninger om den enkeltes frihedsrettigheder contra fællesskabets muligheder/begrænsninger.

Begrundelse for påbud 2 er, at kælderlejlighed i BE 20 ikke er lovliggjort og ikke vurderes mulig at lovliggøre inden for den fastsatte tidsfrist.

Det skærpede tilsyn begrundes med en grundlæggende betragtning om, at alvorsgraden af ovenstående 2 påbud alene retfærdiggør et skærpet tilsyn.

Efterfølgende har der været mailudvekslinger mellem tilsynschef og LS (ved landsbyleder) i forbindelse med 2 pårørende henvendelser (bekymrings-/klagehenvendelser) til tilsynschefen. Ved begge henvendelser har socialtilsynet problematiseret, at LS angiveligt skulle have henvist pårørende til at ringe til tilsynschefen og klage – hvilket på ingen måde er tilfældet.

Den ene pårørende henvendelse drejer sig om fjernelse af indvendig låge i BE 10 (hus 9), opsat i et hus hvor der bor multihandicappede beboere, som ikke selv kan bevæge sig rundt på nær én beboer, som til gengæld kravler meget aktivt rundt. Lågen har været en sikkerhedsforanstaltning i fællesrummet mod at denne beboer ikke faldt ned ad kældertrappe. Lågen viste sig ved LS's gennemgang af samtlige boenheder én gang til efter modtagelsen af de to påbud, samtidig at hindre selvsamme borger i at kravle frit til og ud gennem hoveddøren (som i øvrigt ikke har været låst) – og dette er jfr. ovenstående ikke tilladt og betragtes som en frihedsberøvning. (her vil LS skulle sætte ind med en *fysisk magtanvendelse* jfr. SL § 126 i stedet, såfremt beboeren ikke kan fratales eller afledes at kravle ud gennem døren) Lågen er derfor flyttet så den mere målrettet beskytter mod fald ned ad trappe – moder er bekymret for datterens nu frie adgang til at kravle gennem dør, såfremt de altid 3 tilstedeværende personaler i huset i dagtimer er optaget af øvrige beboere (skift, madning, badning m.v.) og derfor ikke har et øje på hende.

Lågen var også opsat da tilsynet var på tilsynsbesøg i efteråret – og alene opsat på moders foranledning i forbindelse med datterens indflytning i huset. Denne specifikke låge blev imidlertid dengang ikke påtalt af socialtilsynet – ej heller siden. Flytningen af lågen er derfor et resultat af en efterrationalisering hos LS på baggrund af ovenstående forløb og et forsøg på en velvillig efterlevelse af regelsættet, som det er os blevet forelagt.

Den anden henvendelse drejer sig om en misforståelse omkring fjernelse af en vandafbryder hos borger i BE 42, som tidligere (3 gange) har været akut indlagt pga. livstruende væskeindtag (store mængder væskeindtag der skyller salte ud af kroppen).

Vandafbryderen var også opsat da tilsynet var på tilsynsbesøg i efteråret, men blev dengang ikke påtalt/problematiseret. LS har derfor selv, ud fra samme efterrationalisering jfr. ovenstående, i første omgang søgt at fjerne denne vandafbryder, og sidenhed – efter dialogmøde, hvor der kom afklaring af mulighed for bibeholdelse af vandafbrydere ved visse omstændigheder, reetableret denne.

Tilsynet har begge gange problematiseret, at de ikke har haft kendskab til hverken låge eller vandafbryder – dette til trods for, at ingen af delene har været holdt skjult for tilsynet ved tilsynsbesøgene i efteråret.

Landsbyen Sølund er i skrivende stund i gang med at færdiggøre udskiftning af dørhåndtag/låse i alle relevante terrassedøre i alle boenheder

Alle påkrævede tiltag i forhold til aflåste køkkener er iværksat.

Alle badeværelser (trods de ikke anvendes af alle beboere og for nogle udgør en sikkerhedsrisiko) er åbne.

Alle hovedindgangspartier/hoveddøre er udstyret med indvendige vridere, så de beboere der kan betjene en sådan, ved egen kraft frit kan skaffe sig adgang ud i det frie offentlige rum.

23. februar 2018 / Lone Bahnsen Rodt

Bilag 2

19. februar 2018

Tekststykker med rødt angiver kommentarer fra Lone Bahnsen Rodt
(leder af Landsbyen Sølund)

Redegørelse om sagen Landsbyen Sølund

Landsbyen Sølund ved Skanderborg er et dag- og døgntilbud med godt 200 voksne udviklingshæmmede beboere.

I 2017 er der aflagt 7 tilsynsbesøg på Sølund. Tilsynsdatoerne ses nedenfor.

17. august 2017
23. august 2017
6. september 2017
8. september 2017
18. september 2017
21. september 2017
12. oktober 2017

Omfanget af tilsynsbesøg er normalt for et tilbud af Sølunds størrelse. Dog er det sidste besøg 12. oktober 2017 et opfølgingsbesøg i forbindelse med, at Sølund, i efteråret 2017 (d. 9.10.17), indsender flere (4) redegørelser til Socialtilsyn Midt omkring aflåsning af boligrum, badeværelser, køkkener, yderdøre m.m., samt anvendelse af plader foran døre. Der er tale om trælåger, som har været fastgjort i forskellige slags hængsler og som højdemæssigt er ca. 1 m. høje. Man har derfor kunnet se og føre samtale/kommunikere med beboeren henover lågen.

Oplysningerne om aflåsning af døre fremgår dels af interview med ledelse og medarbejdere på Sølund og dels af pårørende, som er frustrerede over de låste døre og andre restriktioner. Landsbyen Sølund er bekendt med 2 forældrepar fra samme boenhed – BE 4, som har ytret utilfredshed omkring én medbeboer og de restriktioner (aflåsning af døre) der har været grundet dennes tvangsprægede og til tider voldsomme adfærd. Landsbyen Sølund er ikke bekendt med hvilke andre restriktioner tilsynet refererer til.

Desuden er der opsat låger foran flere beboeres boliger, således at beboerne kun kan opholde sig i - men ikke komme ud boligen.

Det drejer sig konkret om 5 beboere i boenhed 16, som i visse tidsrum og i visse situationer ud fra helt konkrete og individuelle vurderinger har været skærmet bag en 1 m. høj trælåge – alene pga. varetagelse af disse beboeres sikkerhed.

Disse låger ses også inde i enkelte boligers opholdsrum og anvendes angiveligt, når personalet mener, at beboeren kun kan opholde sig i en afgrænset del af sin bolig.

Der er her tale om én beboer og således én bolig, hvor man har praktiseret skærmning bag en fastgjort 1. m. høj trælåge. Lågen har kunnet flyttes mellem 2 døre – dør fra bolig ud til gang og dør fra stue i egen lejlighed ind til soveværelse. Der er tale om en såkaldt "pladelåge", som er en trælåge som ikke er fastgjort til ét sæt hængsler, men som kan flyttes ved at løfte lågen op og sætte den ned et andet sted. Den pågældende beboer lider ofte af svær hyperaktiv delirtilstand - en sidetilstand af hans svære udviklingshæmning. Derfor anvendes lågen til tider i nattesituationer, hvor beboeren kan have svært ved at finde ro/sove og derfor vågner tit. Lågen har afhjulpet ham til at finde ro og man har kunnet søge at kommunikere og berolige ham henover lågen, hvor han ellers ville "tumble" rundt, herunder ind til andre beboere. I den forbindelse har man i udstrakt grad skullet foretage fysiske magtanvendelser. Lågen har været anset som mindst indgribende foranstaltning indtil symptombehandling sætter ind.

Eksempelvis beskriver Sølund's personale om en beboer med risiko for delir:

"I perioder benyttes lågen både aften og nat og borgeren er ikke under fast opsyn. Det har jeg ikke personale til. Om natten har jeg slet ikke personale til denne opgave, da jeg også har X borger, som er bag låge"

Afdelingslederen for boenhed 16 "citeres" her uden dog at have sagt dette direkte, og det er ham bekendt ikke blevet optaget under tilsynsbesøget. Han vedkender sig at have fortalt om borgeren i denne kontekst, men ovenstående er taget ud af en længere sammenhæng. Afdelingslederen mener dog aldrig at have sagt, at borgeren ikke var under fast opsyn. Boenhed 16 med 18 antal beboere har 2 vågne og til stadighed runderende nattevagter. Afdelingslederen har formentligt sagt, at man ikke har ressourcer til at *mandsovervåge* ovenstående beboer 1-1 i alle døgnets timer.

Den anden beboer tilsynet "citerer" afdelingslederen for at nævne i denne sammenhæng, er i øvrigt en beboer, hvor der ligger tilladelse til at anvende låge, da der er særlige forhold omkring ham i forhold til adskillige hovedfrakturer der gør, at han ikke må færdes alene og uden hjelm udenfor sin lejlighed - som i øvrigt er polstret med gummimåtter- hvorfor lågen er en beskyttelse mod, at han bevæger sig ud om natten uden hjelm, hvis han vågner.

Pågældende borger opholder sig derved i perioder i sit soveværelse uden adgang til andre rum, med mindre personalet åbner lågen. Tilsynskonsulenterne konstaterer ved selvsyn, at lågen er i brug på tilsynsbesøg 12. oktober 2017.

Dette kan Landsbyen Sølund på ingen måde genkende, idet pladetrælågen var blev fjernet og sat i kælderen efter et tilsynsbesøg i september 2017 og ikke har været benyttet siden. Pladetrælågen var med andre ord slet ikke tilstede i lejligheden ved tilsynsbesøget den 12.10.17, hvilket bevidnes af både afdelingsleder og områdeleder, som var tilstede under tilsynsbesøget d. 12.10.17. Afdelingslederen har ved dette besøg forklaret, at han har bestilt teknisk afdeling til at komme og nedtage de opsatte hængsler, men at dette endnu ikke er sket.

Det konstateres også i den forbindelse, at døren fra soveværelse til badeværelse er låst. Dette kan Landsbyen Sølund heller ikke genkende. Det er korrekt, at dette var tilfældet i forbindelse med det første tilsynsbesøg i september 2017, men døren blev med det samme låst op efter tilsynsbesøget i september 2017. Samtidig er det Landsbyen Sølund's oplevelse, at den tilsynsførende ved det opfølgende besøg slet ikke var så langt inde i lejligheden, at

hun kunne se badeværelsesdøren – dette primært fordi beboeren lå og sov i sin seng da den tilsynsførende ville have adgang til hans bolig, hvorfor der kun blev kigget ind fra døren i gangen.

Afdelingslederen kan ikke redegøre for, hvorfor beboeren ikke må bruge sit badeværelse, når han er lukket inde i soveværelset.

Beboeren er på et udviklingsstadium der gør, at han ikke benytter sig/kan benytte sig af sit badeværelse. Han er blebruger og forstår ikke at anvende et toilet. Han har således aldrig ved egen kraft søgt ind på badeværelset for at gå på toilet eller tage vand eller gå i bad – dette er han ikke fysisk og mentalt i stand til, og praksis har været at aflåse badeværelset af sikkerhedsmæssige årsager, da beboer kan have tendens til at ødelægge ting/rive ting ned ad væggen mv. Beboer har været sikret vand via fælles køkken og via løbende tilbud om drikke, i de tidsrum hvor han har været skærmet bag låge.

Desuden omhandler redegørelserne en række forhold omkring "gruppeløsninger" af pædagogiske udfordringer, således at enkelte beboeres problemer bliver normen for alle på en afdeling. Eksempelvis lukker personalet for vandet til boligerne i en hel boenhed, selv om det kun er en enkelt beboer i enheden, som har et u hensigtsmæssigt forhold til vand. Dette er faktisk forkert, at der har været lukket for vandet til boligerne i en hel boenhed. Der er tale om, at vandet har været *midlertidigt* lukket på *badeværelserne* via en vandafbryder for hver lejlighed i en levestrøm på 4 personer. De 3 af beboerne er blebrugere og benytter sig ikke/evner ikke at benytte sig af toiletterne/badeværelserne – men har til tider alle u hensigtsmæssig/ødelæggende omgang med vand. Den ene beboer ledsages på toilet i egen lejlighed ved behov, hvor der i så fald har været tændt for vandtilførslen således, at hun kan benytte både toiletskyl og vandhane.

Et andet eksempel er aflåsning af køkkenet for alle beboere, fordi en enkelt beboer tager termokanderne.

Også her er der tale om en mindre levestrøm og problemet er ikke kun termokander, men at en beboer til tider grundet sin svære autisme og tvangsprægede handlinger fratager medbeboere deres mad og drikke.

I en af redegørelserne, som er svar på en række spørgsmål til Sølund om kendskab til magtanvendelsesbestemmelserne, orienterer Sølund om, at de har besluttet at udskifte Rukolåse med et vridersystem i en boenheds terrassedøre.

Dette oplyses, fordi tilsynet specifikt i en redegørelsesformular med fokus på praksis og formål med låste terrassedøre, spørger til, hvad vores fremadrettede praksis bliver. Dette svarer Landsbyen Sølund på i en redegørelse allerede d. 12.10.17 – at vi altså udskifter de daværende Rukolåse med indvendige vridere, idet beboerne i den respektive enhed ikke kan benytte sig af nøgler og ikke vurderes at kunne lære det.

Tilsynsbesøgene afdækker desuden en lang række andre forhold omkring magtanvendelsespædagogik m.m.

Landsbyen Sølund kan ikke genkende, at der er tale om en "lang række andre forhold omkring magtanvendelse". Ud over de beskrevne låste døre visse steder og på visse tidspunkter samt de omtalte vandafbrydere består dette af visse køkkener, som er aflåst pga. hygiejnehensyn.

Landsbyen Sølund er i den forbindelse ikke bekendt med, at tilsynet har kritisk fokus på den pædagogiske indsats – tværtom står der i tilsynsrapporten at Landsbyen Sølund yder god og kompetencemæssig relevant pædagogik.

Desuden opholder en enkelt beboer sig i en bolig, som ikke er godkendt til beboelse og heller ikke godkendt som bolig af socialtilsynet. Boligen ligger i en kælder og består blandt andet af et gennemgangsrum til bygningens depot- og teknikrum. Boligen er beliggende i kælderniveau, og er i øvrigt ny istandsat.

Tilsynsrapporten sendes i høring 27. november 2017 og samtidig indkaldes Sølund til dialogmøde 5. december 2017. Udkast til tilsynsrapport giver et billede af et ganske betydeligt omfang af problemstillinger. Høringsfristen fastsættes til 11. december 2017.

Sølund's ledelse giver en uddybende redegørelse til tilsynet på dialogmødet 5. december 2017, og ledelsen forholder sig her generelt meget skeptisk til beboernes ret til selvbestemmelse og socialtilsynets krav til overholdelse af regler for magtanvendelse og frihedsberøvelse.

Dette er alene tilsynets oplevelse. Hvis man ser Landsbyens Sølund's høringssvar og handlingsplan har man på intet tidspunkt IKKE efterlevet eller udtrykt at vi IKKE vil efterleve tilsynets henstillinger og krav. Man har udtrykt en holdningstilkendegivelse i høringssvaret og til de indbudte dialogmøder omkring det forringede fremadrettede perspektiv for drift af botilbud a la Landsbyen Sølund når reglerne om magtanvendelse og den personlige frihed skal udleveres og efterleveres i den forstand tilsynet skitserer. I den forbindelse kunne Landsbyen Sølund ønske, at tilsynet udover at bedrive (kvalitets-)kontrol også i højere grad ville indgå i en dialog om udviklingen af Landsbyen Sølund, jf. ministeriets udmelding om det generelle formål og den generelle politik for tilsynets virke.

På dialogmødet oplyser Sølund også, at de nu er i gang med at udskifte Rukolåse med vridersystem i en bestemt boenhed. Dette er foranlediget af, at socialtilsynet, på et af tilsynsbesøgene, har opfordret personalet til at udlevere nøgler til de beboere, som ville kunne håndtere udgang gennem terrassedør på hensigtsmæssig facon.

På anmodning fra Sølund forlænges fristen for at indsende høringssvar til 18. december 2017.

Landsbyen Sølund indsender et omfangsrigt høringssvar 18. december 2017, inklusiv forslag til konkrete handlinger.

24. januar 2018 sender Socialtilsyn Midt agterskrivelse til Landsbyen Sølund, hvor Socialtilsyn Midt varsler følgende fire påbud:

- 1) Tilbuddets ledelse og medarbejdere skal gennemføre kompetenceudvikling i reglerne for magtanvendelse**
- 2) Tilbuddet skal redegøre for, hvordan kompetenceudviklingen vil blive implementeret i praksis**
- 3) Tilbuddet skal redegøre for, hvordan de vil sikre, at borgeres selvbestemmelsesret bliver overholdt**
- 4) Tilbuddet skal dokumentere, at alle borgere bor i boliger, der er godkendt til beboelse og godkendt af socialtilsynet**

Socialtilsyn Midt inviterer samtidig Sølund's ledelse til et dialogmøde 1. februar 2018, hvor agterskrivelse og rapport kan drøftes yderligere.

Socialtilsyn Midt tilretter rapport efter gennemgang af indsendte bilag og kommentarer og afslutter rapporten den 25. januar 2018. Herefter kan rapportens temaer læses på Tilbudsportalen.

1. februar 2018 holdes dialogmøde med Landsbyen Sølund og ledelsesrepræsentant fra Skanderborg Kommune. Rapport og agterskrivelse uddybes og drøftes.
7. februar 2018 sender Landsbyen Sølund et høringssvar til agterskrivelsen.
8. februar 2018 beder Socialtilsyn Midt om landsbylederens uddybende kommentar til et afsnit i Sølunds høringssvar til agterskrivelse, se bilag 1.
12. februar 2018 svarer landsbylederen, se bilag 2.
12. februar 2018 fremsendes endelig afgørelse om skærpet tilsyn på Sølund. På baggrund af indsendt høringssvar og redegørelser + dialogmøde, kan socialtilsynet frafalde to påbud. Herefter fremgår følgende to påbud af endelig afgørelse:

1. Tilbuddets ledelse og medarbejdere skal gennemføre kompetenceudvikling i reglerne for magtanvendelse

2. Tilbuddet skal dokumentere, at alle borgere bor i boliger, der er godkendt til beboelse og godkendt af socialtilsynet

Frist for opfyldelse af påbud 1 og 2 er henholdsvis 12. maj 2018 og 1. april 2018.

Socialtilsyn Midt indleder opfølgning på påbuddene umiddelbart efter udstedelse og har i øvrigt fortsat dialog med Landsbyen Sølund om en række forhold, herunder nye oplysninger om opsatte låger m.m.

Redegørelse udarbejdet den 21. februar 2018

